Єднаймося в Просвіті!

ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА

Боже, з Тобою йдемо
до бою за правду,
і волю, і закон Твій,
і сто раз упавши,
і сто раз уставши –
встанемо в правді,
у вольній-святій.
Сильвестр ЛЕПКИЙ

№ 46 (409)
15 листопада 2012 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзебчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського,18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редаґувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ВИБОРИ-2012

ТАКИ ПІДРАХУВАЛИ!

Аж на 13-ий день Центральна виборча комісія підбила підсумки виборів до Верховної Ради України. Та не остаточно. ЦВК визнала обраними 225 депутатів за партійними списками і 220 – в одномандатних округах. Ще у п'яти мажоритарних округах (№ 94, 132, 194, 197, 223) парламент рекомендував провести перевибори.

За результатами виборів, Партія реґіонів отримала в новому, парламенті 185 місць (за списками – 72, мажоритарників – 113); об'єднана опозиція «Батьківщина» – 101 місце (62 – за списками, 39 – мажоритарників), «УДАР» Віталія Кличка – 40 місць (34 – за списками, 6 – мажоритарників), ВО «Свобода» – 37 місць (25 – за списками, 12 – мажоритарників), Компартія – 32 місця (всі за списком). Крім того, у мажоритарних округах пройшли три представники партії «Єдиний центр», два – Народної партії, по одному – Радикальної партії Олега Ляшка та партії «Союз». Ще 43 депутати пройшли до парламенту як «самовисуванці».

Об'єднана опозиція не погодилась із результатами парламентських виборів у деяких одномандатних округах і звинуватила Центральну виборчу комісію в крадіжці голосів опозиційних кандидатів. Зокрема, йдеться про округи № 11 та 14 у Вінницькій області, де ЦВК віддала перемогу провладним «самовисуванцям». Зокрема, в окрузі № 11 знищили частину бюлетенів на підтримку опозиційного кандидата Наталії Солейко. Так само знищили протоколи кандидата від «Батьківщини» Івана Мельничука в окрузі № 14. В окрузі № 194 (Херсонська область) ЦВК назвала переможцем «реґіонала» Миколу Дмитрука, який випередив «самовисуванця» Івана Вінника усього на 22 голоси, хоч як заявила член ЦВК Жанна Усенко-Чорна, низка дільниць цього округу подала різні протоколи, не досліджена різниця голосів у цих дільницях, а вона – істотна. Загалом опозиція заявляла про фальсифікації у 13 мажоритарних округах.

АКЦІЇ

СІЧОВИЙ ШЛЯХ «ПРОСВІТИ»

9 листопада, в День української писемності та мови, із Запоріжжя до Києва з акцією «Січовий шлях «Просвіти» вирушив голова Правління Запорізького обласного об'єднання «Просвіта» імені Тараса Шевченка, член січового духовного братства Олег Ткаченко.

Він планує пройти відстань 560 км за 29 днів, на своєму шляху відвідавши близько ста населених пунктів і прибути до головпоштамту Києва через місяць – 8 грудня 2012 року о 12.00, в День 144-ої річниці створення «Просвіти».

Мета акції «Січовий шлях «Просвіти» – принести з Запоріжжя до Києва дух Хортиці, дух Січі й зареєструвати в секретаріаті новообраної Верховної Ради України «Вимоги»: «Розпалюванню міжнаціональної ворожнечі та міжетнічному протистоянню – поставимо надійну заслону». А ще – донести нашим співвітчизникам гасло акції – «МИ – УКРАЇНЦІ» незалежно від національної, політичної та релігійної приналежності. Й не треба політиканам нас ділити, ми – одна монолітна українська родина, а українська нація нарешті повинна взяти на себе відповідальність за долю держави і кожного з нас.

Шлях пролягає Запорізькою, Дніпропетровською, Полтавською, Кіровоградською, Черкаською, Київською областями та Києвом. У кожному населеному пункті проходитимуть зустрічі та збиратимуться підписи на підтримку «Вимог».

Україна є доти, доки українці розмовляють українською мовою.

Прес-центр ЗОО ВУТ «Просвіта» імені Тараса Шевченка

21 листопада в Народному домі «Просвіта» о 15.00 відбудеться круглий стіл на тему «Українська ідеологія – проблеми становлення і розвитку». Подаємо коротку наукову розвідку цієї проблеми Анатолія В. Фурмана.

ІДЕЯ І ЧИН

ЩИТ І МЕЧ УКРАЇНСТВА

І дав Ти мені щит спасіння свого,
і чинить великим мене Твоя поміч!
Святе Письмо, Друга книга царів 22, 36

Плоть ничтоже, дух животворить…
Григорій Сковорода

Стратегія національної безпеки України основними пріоритетами політики визначає досягнення національної єдності та консолідації суспільства шляхом подолання як об'єктивних, так і штучно створених суперечностей соціокультурного, конфесійного, етнічного, мовного, міжреґіонального і суто місцевого характеру. При цьому головним є безумовне дотримання конституційних ґарантій прав і свобод кожного громадянина. Вона передбачає поширення серед різних соціальних, вікових, освітніх, культурних верств українського народу ідеї спільності історичної долі, переваг тісної співпраці і взаємодопомоги, безпосередньої залежності між успішністю громадянського життя і рівнем єдності українського соціуму, що сприятиме світоглядному утвердженню і духовному оформленню національної ідеї як путівника у майбутнє нації.

Українська національна ідея жевріла століттями, але лише близько ста років як отримала належне філософсько-наукове підґрунтя. Саме у цей історичний час національна ідея, мов біблійна Вифлеємська зоря, зійшла на небосхилі сучасної цивілізації, підтверджуючи факт народження нової етнонаціональної спільності – українства.

Та й донині маємо нечітке уявлення про українську національну ідею, її консолідуючий потенціал для умогутнення власної держави в усіх сеґментах суспільного виробництва.

Нині відчуваємо дефіцит позитивних соціальних індикаторів, які служили б реалізації та інтелектуальному забезпеченню національної ідеї. Дедалі сильніше дається знати неприхований антиукраїнізм, у тому числі й серед високопосадовців, який поглиблює економічну кризу, зводить до вторинності наші мову, культуру, звичаї, традиції. У нас не лише несформована відповідна громадська думка, а й відсутня громадянська совість нації. Ліна Костенко нещодавно про це сказала так: **«Гуманітарна аура українського соціуму так і не сформована…»**

…Кожен християнин знає, що дух визначає справжнє здоров'я і могутність як окремої людини-воїна, так і гурту, етносу, нації. Він вірить, що немає кращої сили вистояти, звісно, з Божою допомогою, у найзапеклішій боротьбі за виживання, як сила духу. Тіло – фізичне і культурне – живе і вчиняє, тому що наповнене духом, просякнене його невидимою, проте такою реальною енерґетикою. Найкраще це поетично висловив як гімн геній Івана Франка:

«Вічний революцьйонер –
Дух, що тіло рве до бою,
Рве за поступ, щастя й волю,
Він живе, він ще не вмер…»

(Чит. 2 стор.)

ВШАНУВАННЯ

ЛИЦАР ДЕРЖАВОТВОРЧОГО ЧИНУ

8 листопада в селі Медуха, що поблизу княжого Галича, біля пам'ятника міністрові Західноукраїнської Народної Республіки Дмитрові Вітовському, відбулось урочисте віче, присвячене 94-ій річниці утворення ЗУНР і 125-річчю полковника Дмитра Вітовського.

Міністром оборони ЗУНР, а по-тодішньому – державним секретарем військових справ ЗУНР, Д. Вітовський став 9 листопада 1918 року, а перед тим, 1 листопада, він очолив не лише Військовий комітет, який здійснив переворот у Львові, так званий Листопадовий зрив, але й став Головнокомандувачем Українського війська – Української Галицької Армії, що тримала оборону на фронтах українсько-польської війни від Полісся до Карпат, був одним із найактивніших ініціаторів і виконавців вікопомного акту возз'єднання ЗУНР із УНР 22 січня 1919 року на Софійському майдані у Києві.

Після молебня і освячення пам'ятника Д. Вітовському святочне віче відкрив сільський голова Медухи Ігор Вітовський.

– Хочу звернути увагу лише на три визначні чини-дії полковника Дмитра Вітовського, – наголосив доктор історичних наук, професор Львівського національного університету ім. І. Франка Богдан Якимович, – які записані на скрижалях української історії. 1910 рік. Юнак, студент Львівського університету Дмитро Вітовський визволив з тюрми Мирослава Січинського, котрий у 1908 році здійснив атентат над злісним українофобом, намісником Галичини Анджеєм Потоцьким. Другий чин Д. Вітовський здійснив у вересні 1914 року, коли формувався Леґіон січових стрільців. Добровольців до Леґіону назбиралось понад 20 тисяч. Однак австріяки відібрали тільки дві з половиною тисячі, ще й звеліли присягати на вірність Австро-Угорській імперії, з чим ніяк не хотіли змиритись українські добровольці і їхні старшини. Леґіон міг не відбутись. Тоді Д. Вітовський як головний ідеолог української молоді переконав своїх побратимів у необхідності створити зав'язок Українського війська – Леґіон українських січових стрільців. Третій чин Дмитра Вітовського – Листопадовий зрив, у необхідності якого він зумів переконати тодішніх провідних галицьких політиків: «Якщо сьогодні не візьмемо владу у свої руки, то завтра її візьмуь поляки». Якби не було цих трьох подвигів-чинів Д. Вітовського, – завершив виступ Б. Якимович, – ми не мали б сьогодні Галичини у складі Незалежної України. І дійсно, саме чин Вітовського, чин ЗУНРу переконав усіх, в тому числі мудрих поляків, у тому, що Галичина – земля Українська.

В такому ж руслі аналітичного історизму прозвучав виступ отамана Галицького козацтва Всеволода Іськіва.

– Ми не повинні забувати, – наголосив В. Іськів, – що в період 1916–1917 років в умовах війни Д. Вітовський зголосився піти на Волинь і за рік і три місяці відкрив на Волині (Луцьк, Володимир-Волинський) і Поліссі (Ковельщина) десятки українських шкіл. Звісно, полякам не була потрібна національно свідома молодь Волині й Полісся і вони доклали всіх зусиль, щоб закрити ці школи.

Дмитро Вітовський зробив внесок не лише в майбутній націоналістичний рух і національно-визвольні змагання сорокових років минулого століття. Він став символом українського національного героїзму, бо своїм державотворчим чином передав майбутнім поколінням української молоді, в тому числі своєму синові, дух прадавніх українських героїв.

(Чит. 3 стор.)

НАШІ СВЯТА

АРХАНГЕЛ МИХАЇЛ

Михаїл з єврейської – Хто, як Бог.

Так за Словом Божим у Святому Письмі іменується першоверховний служитель божественної слави, страж (у старослов'янській – архістратиг) і захисник Божої честі. У книзі Об'явлення про нього сказано як про першого, головного і найстаршого воєначальника, який зі своїми ангелами воював проти дракона й переміг його.

За промислом і повелінням Творця святі ангели служать спасінню людей. Як говорить за натхненням Святого Духа цар Давид: «Ангел Господній стоїть на варті навкруг тих, що Його бояться і їх визволяє». А святий апостол Павло у Посланні до євреїв стверджує те ж саме, кажучи: «Хіба ж не всі вони служебні духи, що їх посилають до послуг тим, які мають успадкувати спасіння».

Багато свідчень спасенної допомоги ангелів людям є як у Старому, так і в Новому Завітах. Чимало таких чудесних подій є і в історії Церкви. Ось одна з них, яка сталася в Греції.

Якось, граючись з підлітками у дворі, юнак Василь Карастіріс упав і дуже поранив голову. В лікарні поставили страшний діагноз: сліпота і цілковитий параліч кінцівок. Заввідділенням запросив до себе в кабінет батьків нещасного хлопчини і сказав:

– Стан вашого сина дуже важкий. Його необхідно терміново оперувати. Скажу вам відверто, що надії на успіх майже немає. Один-два відсотки і не більше. Вирішувати необхідно швидко. Хіба станеться якесь диво…

Мамі стало зле. Її встигли підтримати й посадити в крісло. Батько запитав:

– Лікарю, невже немає іншого варіанту?

– На превеликий жаль, ні.

І батько погодився на операцію. Коли хлопчика готували до операції, як він про це згодом розповідав, закрили йому очі, але темрява розсіялася і перед ним постало світле видіння: він побачив храм з високими склепіннями і фасадом, викладеними червоним каменем. З відчинених дверей храму променіло сліпуче сяйво. Хлопчина наблизився до дверей і остовпів. Прекрасний юнак, осяяний яскравим світлом, простягав до нього руки й кликав:

– Василю, іди сюди! Не бійся, ти будеш здоровий. Я керуватиму рукою лікаря і операція пройде успішно.

Хлопчик наблизився до світлосяйного юнака, став перед ним на коліна, обійняв його за ноги й прихилив хвору голову до його лівої ноги.

Перед зникненням видіння Василько встиг розгледіти в глибині храму темну ікону зі срібними крилами.

Операція пройшла успішно. Зір і рухомість кінцівок повністю відновилися. Це сталося 21 листопада, в день празника Святого архангела Михаїла і всіх святих небесних сил безтілесних. Лікарі визнали, що успіх операції – це очевидне Боже чудо.

Минули роки. Та даремно весь цей час сім'я Василя шукала того, через кого Господь повернув здоров'я синові. І коли надія вже була втрачена, випадково в телевізійній програмі Василь упізнав храм зі свого видіння. Вся сім'я прибула в Мандомадос і в храмі, посвяченому на честь святого архістратига Михаїла, перед його іконою слізно дякувала Богові за порятунок.

І ми в усіх бідах, небезпеках, труднощах, хворобах і нещастях прибігаймо під покров Богом посланих нам небесних заступників і не сумніваймося – вони врятують нас.

Михайло МЕЛЬНИК, *протоієрей*

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ **"ГАЛИЦЬКУ ПРОСВІТУ"!** Передплатний індекс – **91083**

ІДЕЯ І ЧИН

ЩИТ І МЕЧ УКРАЇНСТВА

(Закінчення. Поч. на 1 стор.)

Українська національна ідея – це і є дух українськості, котрий утворює ядро суспільної та індивідуальної свідомості, чітко визначаючи ментально зумовлений спектр світоглядних позицій народного загалу й національної еліти, їх самосприйняття і домагання, настановлення і мрії, ціннісні орієнтації і смислоформи. Вона ще й дуже важливий історичний перехід українства у розширенні горизонтів власної масової свідомості. Відтак національна ідея як дороговказ і потрібна для того, щоб дух українськості не жеврів, а еволюціонував, чітко програмуючи, для чого, чому, куди і як рухатися-розвиватися українцям у цьому багатопроблемному світі.

Відмінність і біда української історії полягає в тому, що аристократія (еліта) тривалий час була бездержавною. Тому її достойники або перебували на службі метрополій, або ж були нещадно гноблені на рідній землі. Лише небагатьом вдавалося підніматися з колін після чергового геноциду зі сходу чи заходу. Але найстрашніше те, що цей, століттями експериментований на нації, геноцид засів глибоко у підсвідоме народу, блокував вихід у буденність його духовних сил. Вочевидь, треба не лише чотирьох поколінь національно свідомої юні, котра б виросла у часопросторі сталої державності, щоб ці свіжі сили українства були розув'язнені не тільки зовнішньо, тобто способом повсякденного життя, а й внутрішньо, себто сягнули найпотаємніших закутків українського характеру. І в цій справі не обійтися не стільки без матеріального достатку, який є вагомим складником щасливої нації, скільки без спільно опрацьованого і соборно пережитого ідеального образу світобачення, котрий слушно поіменовується словосполученням «українська національна ідея», що є ідеологічним прапором сучасного українства. Про те, що духовна складова є визначальною, яскраво засвідчують такі слова:

...Словом сильним, мов трубою.
Міліони зве з собою, –
Міліони радо йдуть,
Бо се голос духа чуть...

Приємно те, що на авансцені вітчизняної історії безупинно, десятиліттями і століттями, грала свою священну симфонію ще одна Богом дана риса-властивість української душі – здатність до національного самовідтворення. Ось чому українець, перш за все, облаштовує – матеріально, соціально, духовно – свою сім'ю, родину, тобто рідний дім, переносить самоврядування з громади на своє обійстя, у якому ще зберігає рештки своєї волі. Часто замкнувшись у хуторянському світі, він відгороджується від держави і суспільства, розуміє неправедність не як майнову нерівність і не як підлеглість усіх сущих одному несправедливому законові, а вбачає її в державній двозначності й у суспільній нещирості, у тому, що називають розбіжністю між законодавством і законочинством, між мораллю і дією, декларативними і реальними вчинками можновладців.

Для українця неправедним є просити у чиновника дозволу на те, що належить йому за фактом громадянства цивілізованої держави. Тому він, скажімо, не розуміє, навіщо своїми податками утримує чиновників, забезпечує їх, а потім дає хабарі, якщо сам мусить виконувати їхню роботу. Його дратує і гнітить, коли держава вимагає від нього все більше й більше і водночас перешкоджає заробляти гроші, з яких він міг би сплачувати податки. Його обурює майнова нерівність лише тоді, коли вона принижує гідність. Тож українець витворює праведний світ у своїй хаті, й іншого способу зберегти порядність за умов тотальної неправедності не бачить. Хуторянство – це не стільки фізична, скільки психологічна фортеця, де він перебуває у перманентній обороні від неправедностей державного устрою і суспільних негараздів.

До того ж українська національна ідея – це своєрідна нитка Аріадни для сучасного українства, з допомогою якої воно зможе нарешті вийти із лабіринту своєї драматичної історії, здолати хаотичність багатопроблемного суєтного повсякдення й домогтися торжества порядку та успіху на шляху творення майбутнього. Для досягнення цього надзавдання названа ідея має щохвилинно виконувати у свідомості й справах кожного українця дві взаємозалежні функції – **бути надійним щитом,** який відводить будь-які недружні світоглядні удари та ворожі ідеологічні атаки, **і водночас обопільно гострим мечем,** з допомогою якого відсікається громадянське і суто політичне невігластво та ліквідовуються «ракові пухлини» українофобії і людиноненависництва.

У міфології, як відомо, щит і меч символізують сонячний диск і промені, Бога-отця і Бога-суддю, пограниччя розуму і незнання. Так, щит – це атрибут персоніфікованої доброчесності, символ прихованої захисної жіночої порядності, котра перейшла у духовний план, а у християнстві – Всевишній як щит обраного ним народу й віра в Ісуса Христа Спасителя.

Меч традиційно символізує чоловічу силу, владу, честолюбність, лідерство, вищу справедливість, мужність, пильність, усепроникний розум, силу інтелекту, прозірливість; у християнстві – це важливий образ божественної мудрості й правди, символ непереможної небесної істини, котра джерелить із уст Христа; в буддизмі – зброя мудрості, що відсікає невігластво. В доповненні до щита ідейний меч потрібен українській нації для того, щоб надати їй достатніх життєвої сили та вольової енергетики, вселити у її громадянську свідомість гідність і дух патріотизму, додати зосередженості й відповідальності за власне майбутнє, нарешті поєднати переваги благородної української душі й фізичну незламність, мудрість і мужність.

Та для масового соціального утвердження української національної ідеї як щита і меча українського сонцесяйного духу існують численні ризики, котрі можна оминути або, принаймні, мінімізувати їхній вплив на перебіг буденності тільки шляхом належного українотворчого узмістовлення усіх сфер суспільного життя – політики, економіки, виробництва, освіти, науки, культури, дозвілля, інституту сім'ї. А для цього потрібна звитяжна, повсякденна, майстерна та відповідальна праця усіх разом і кожного зокрема.

І тут для українства постає принаймні дві болісні проблеми: донині українською спільнотою не напрацьована та критична маса позитивного досвіду державотворення, котра б толерантно і водночас тотально утверджувала її як вільну, самодостатню, титульну націю; по-друге, якщо і здійснені політичні вчинкові акції за період новітньої української державності, то вони мають адміністративне (провладне), політичне або суто бізнесове узмістовлення із явним дефіцитом духовно-патріотичного складника.

Отож на порядку денному – націєтворення – здійснення у найближчій перспективі повномасштабного громадянського вчинку українськості, до якого має бути причетне все населення країни. І цей похід у краще майбутнє нації, осяяний сонцем об'єднавчої світоглядної ідеї, сподіваюся, обов'язково буде здійснений так, як його свого часу (1878) омріяв Великий Каменяр:

...Отак ми всі йдемо,
в одну громаду скуті
Святою думкою, а молоти –
в руках.
Нехай прокляті ми
і світом позабуті!
І щастя всіх прийде
по наших аж кістках.

«Свята думка» у справі суспільство- і державотворення – це і є українська національна ідея! Але це – тема широкої розмови.

Анатолій В. ФУРМАН

ТАК ДУМАЮ

ЕКОНОМІКА ЯК СПОСІБ ЖИТТЯ НАЦІЇ

Слово економіка невдовзі стане ненависним людському роду. Для українців так звана економіка, утримувана державою, асоціюється з бездушним монстром, який харчується людською працею, нервами і розважається похоронами людських сподівань.

Так воно є, адже за життя простою працею можна заробити лише на мінімальне утримання сім'ї, тобто на відтворення робочої сили, яка стрімко втрачає в попиті й ціні. Власна приватна економічна ініціатива настільки ускладнена, що простіше продати свою робочу силу там, де вона має вищу ціну – за кордоном батьківщини. **Тим, хто не може залишити рідну землю залишається гірко-болюча мрія про економіку для людей, справедливу платню і справедливу пенсійну систему.**

Зручний спосіб життя інші народи формували протягом не одного покоління, тому думати про це варто вже сьогодні. Важливо бути реалістами.

За словами Богдана Гаврилишина, професійні економісти завели нас у глухий кут. Щоб стати економікою для людей, предмет економіка мусить розчинитись у людському житті, стати концентрованим звичаєвим законом. Усе, що нас оточує, має економічний вимір і може працювати на економіку, орієнтовану на добробут особи. Про це нам треба напружено думати, обмінюватись ідеями, змінювати своє сприйняття світу, змінювати особисту поведінку, відтак – змінювати державу.

Наївно вважати, що економіка для людей можлива внаслідок так званих реформ держави. Слово «реформа» з уст чиновника – це те, чого ми повинні найбільше остерігатися як провісника майбутніх страждань простої людини. Отож **хочу висловити декілька особистих міркувань про те як нам наближатися до справедливого укладу життя, економіки для людей. Перед цим висловлюю щиру подяку учасникові Львівського круглого столу Володимиру Щербині за його статтю-доповідь «Людський вимір економіки». Реально «олюднити» економіку лише важелями наукової економіки неможливо, але тема трудових грошей і людського виміру економіки необхідна як ключова ідеальна модель, без якої в техніці неможливо побудувати жодного діючого механізму.**

Щоб охопити весь комплекс, що формує національний спосіб життя, необхідно крок за кроком вибудувати не модель суто економіки, а практичну модель успішного способу життя нації. Нам потрібно більше – стати господарями власного життя. Молоде покоління повинно мати ідею і прагматичний проект, щоб уже сьогодні цілеспрямовано думати й працювати. Наразі молодь живе в економіці, яка не потребує їхньої робочої сили і ділової ініціативи. **Тому концепція економіки для людей мусить народитися невідкладно як програма виходу з національної депресії.** Потрібно завершити «господарювання без господаря і не для блага господаря».

Наступне – вичерпний перелік чинників, які не дають людині вільно заробляти й одержувати задоволення від життя на батьківщині.

Врешті слід сформулювати нові правила поведінки особи, мотивацію зміни поведінки особи, відтак зміниться суспільство, економіка й держава на користь людей.

Це найважче – лаконічно сформулювати мету і прості правила її досягнення шляхом особистих зусиль кожного з нас, що сукупно дають загальний ефект сили нації...

Спонукати велику масу людей до зміни поведінки найважче. Тому крім арґументів конче потрібні живі приклади гідної поведінки й успішного життя. Такі взірці повинна творити і рекламувати національна еліта, яка не може робити це просто так, вона мусить опиратись бодай на якусь владу.

Дуже важливо, щоб постійно зростала частина людей влади, яка розуміє мету економіки для людей. Якщо до парламенту пройшли гідні для реалізації цієї національної мети люди, в нас буде шанс започаткувати успішний спосіб життя нації.

Володимир ФЕРЕНЦ

ПРАВДА ПРО КРИВДУ

ЗА ГРОМАДСЬКИЙ КОШТ НАС І ПАПЛЮЖАТЬ

Минулого року в Україні з'явилися дві книжки дуже сумнівної наукової і суспільної вартості, виданням яких займалися Український науковий інститут Гарвардського університету та Інститут критики. Ці два видання є перекладом з англійської на українську мову книжки Карела Беркгофа «Жнива розпачу» і Ярослава Грицака «Страсті за націоналізмом: стара історія на новий лад».

Карел Беркгоф – єврейський науковець з Голландії, затруднений єврейською індустрією голокосту, найбільш відомий серед українців своїм есеєм та оприлюдненням 1999 року разом з українським перекладачем і публіцистом Марком Царинником у виданні журналу «Гарвардські українські студії» так званої автобіографії Ярослава Стецька. Ця «автобіографія» нібито виявилася у совітських архівах і там були такі слова:

«Вважаючи головним і вирішним ворогом Москву, а не жидівство, яка властиво держала Україну в неволі, тим не менше доцінюю належно незаперечно шкідливу й ворожу ролю жидів, що помагають Москві закріповувати Україну. Тому стою на становищі винищення жидів і доцільности перенести на Україну німецькі методи екстермінації жидівства».

При цьому слід нагадати, що пропоненти цього пасквілю проти Стецька та Організації Українських Націоналістів ніколи не проводили експертизи автентичності цього документа – ні під оглядом паперу, ні чорнила, ні машинки до писання, ні самого почерку письма Ярослава Стецька. Ба більше, звернувшись до тоді ще живої вдови Я. Стецька, Слави Стецько пропоненти одержали від неї відповідь, що це не почерк її мужа. Одначе Беркгоф і Царинник зробили безапеляційний висновок: «але ми не маємо сумнівів».

У книжці «Жнива розпачу» Беркгоф пише:

«У Райхскомісаріаті Україна не було неєврейських лідерів, які виступали би проти антисемітизму. Обидві фракції ОУН самі були антисемітськими. А документи часів війни засвідчують, що провід бандерівців під час німецького вторгнення хотів винищити всіх євреїв, або принаймні єврейських чоловіків і висловлював готовність узяти участь у цьому процесі».

Єдине джерело, яким користується Беркгоф для підтвердження своєї характеристики обох ОУН «антисемітськими» – це його власна і Царинника стаття з 1999 року у «Гарвардських українських студіях».

Ярослав Грицак – історик при Українському Католицькому Університеті та інших інститутах, який також кілька років тому працював при Українському науковому інституті Гарвардського університету. У вищенаведеній книжці Грицака знаходимо чимало принизливого щодо українського націоналізму, а також таке ствердження в есеї під назвою «Незрозумілий голокост», без найменшої примітки:

«СС не треба було докладати великих зусиль, щоб утримати контроль над світом, де між в'язнями йшла боротьба не на життя, а на смерть за кожну крихту влади й привілею. Щоб обслуговувати машину винищення у Треблінці, де згинуло близько мільйона євреїв, достатньо було 20–40 есесменів та 90–120 українських і німецьких наглядачів».

Зрозуміло, що тут не потрібно спростовувати твердження Грицака. Були українські «наглядачі», які переважно не добровільно, а під осторогою кари смерті наглядали. Були також і польські наглядачі та єврейські «капо», і наглядачі інших національностей. Але про них чомусь Грицак не згадує!

Я не збираюся переконувати у зумисності наклепів Беркгофа і Грицака чи інституцій, у яких вони працюють. Але чому видають ці антиукраїнські пасквілі за наші українські гроші? Для мене це не зрозуміло.

Мені видається, що не потрібно бути аж українським націоналістом, а тільки просто шанувати себе і свою національність, щоби поставити запитання: чому ми, українці, фінансуємо інституції, а через них людей, які нашу націю паплюжать і то несправедливо?!

У кожній нації є подібні до Грицака чи Царинника. Беркгоф певне знає євреїв, які паплюжать єврейські цінності. Одначе рідко ці «єврейські інакодумці» знаходять підтримку у єврейському суспільстві. Мабуть, нам треба вчитися в євреїв. Якщо Беркгоф служить потребам єврейської псевдонауки, а фактично індустрії голокосту, тобто конечності увічнити пам'ять про великий єврейський геноцид, вказуючи на нових демонів там, де їх немає, то Грицак і подібні до нього (Царинник) служать чи-то москалям, чи-то полякам, чи-то євреям, але напевно не українцям. Нехай їх годують росіяни, поляки та євреї, що напевне вони і роблять. Подумаймо тільки: яку кривду робимо нашому народові, його історії – і все за наші громадські гроші.

Аскольд С. ЛОЗИНСЬКИЙ

АГІЙ!

ТА ПІШЛИ ВИ!..

Українська всесвітня координаційна рада (УВКР) – міжнародна громадська організація, що об'єднує українські організації за кордоном, змушена констатувати факт цілковитого припинення фінансування державою програм роботи з українською діаспорою після парламентських виборів, повідомила прес-служба УВКР.

«І раніше були труднощі з фінансуванням заходів, пов'язаних з роботою з українською діаспорою, але після останніх парламентських виборів у Міністерстві культури, через яке фінансуються відповідні проекти, заявили про відмову у виділенні відповідних коштів, передбачених для цієї роботи в Державному бюджеті», – заявив голова УВКР Михайло Ратушний.

«Заблоковані й заплановані заходи, серед яких поїздка до українців Білорусі, проведення науково-практичної конференції «Український всесвітній інформаційний простір» у Сумах, де планували зібратися представники засобів масової інформації української діаспори з США, Канади, Росії, Казахстану тощо, а також – оплата заходів, що вже відбулись». З усього видно, що українці світу владі аж ніяк не потрібні.

ВРАЖЕННЯ

А МИ ТУЮ КОЗАЦЬКУЮ СЛАВУ ЗБЕРЕЖЕМО...

На зустрічі у Черкаській гімназії № 9

Це не тільки відомий вислів, який звучить на урочистостях, святах – це девіз відважних і талановитих юнаків і дівчат, які є членами військово-спортивного об'єднання «Україна молода» при Бурштинській загальноосвітній школі І–ІІІ ст. № 3.

Виховна система школи побудована на засадах козацької педагогіки, має свою структуру, основні напрями і завдання. Учні школи – члени коша імені Петра Сагайдачного – черпають із джерела козацької минувшини бойовий гарт, вчення, високі патріотичні почуття національної гідності. Школярі (учні 8–11 класів), які є членами військово-патріотичного об'єднання, уже реалізували багато творчих, пошукових проектів. Один із них – «Козацькими стежками України». Ентузіасти пройшли козацькими стежками Запорізької Січі, пізнали таємниці славнозвісної Хортиці, пройшли шляхами великого Тараса (м. Канів, с. Шевченкове). Але найважливіше, що допомагало ввібрати витоки минулого, – це спілкування з ровесниками, котрі не байдужі до історії свого народу.

Козацькі стежки – це святі дороги, які скроплювали кров'ю наші прадіди, боронили від турків, татар, ляхів. 8 жовтня 2012 року юні патріоти Галичини разом із педагогами: Л. В. Піцун, Г. П. Хованець, І. Д. Марцінівим, головою батьківського комітету О. І. Веренько, за підтримки Івано-Франківської облдержадміністрації та Галицької райдержадміністрації вирушили у далеку мандрівку на Черкащину.

Цікавили нас історичні місця – Чигирин, Суботів, Холодний Яр, які були нам відомі з підручників і художньої літератури. І ось усміхнулось справжнє щастя: ми ступили на благословенну, щедротну землю – землю козацької слави і батьківщину Великого Кобзаря. До глибини серця вразила доброзичлива зустріч черкащан і їхня клопітка турбота. Нас зустріли як братів і сестер, як побратимів, як спільних нащадків славного українського козацтва.

У перший день нам пощастило зустрітися з однодумцями – юними патріотами – учнями Черкаської гімназії № 9. Група кадетів у військових одностроях урочисто зустріла гостей із Прикарпаття, а в актовій залі закладу учнівське самоврядування представило гостям свою програму-візитівку. У програмі-зустрічі знайомства була інтелектуальна гра «Я люблю Україну». Не на шаблях, а розумом, знаннями змагалися старшокласники. І виявилося, що команди обох сторін сильні, емоційні, співучі, ерудовані.

Директор Черкаської гімназії № 9 пан Захарук і заступник директора з виховної роботи Бурштинської ЗОШ І–ІІІ ступенів № 3 Л. В. Піцун вручили учасникам ігри грамоти. Учні Бурштинської загальноосвітньої школи № 3 представили літературно-музичну композицію «Подай же, Боже, на землі мені любов, сердечний рай».

Незабутнім для галицьких мандрівників стало 10 жовтня. Цей день ознаменувався цікавою поїздкою в Чигирин, Суботів, Холодний Яр і хутір Буда. Усі мандрівки супроводжувалися розповідями, леґендами екскурсовода. Ці леґенди про походження Чигирина, Суботова, Черкас, таємниці Холодного Яру дали нам нову цікаву інформацію. Учні відвідали й музей Богдана Хмельницького в Чигирині, піднялися на височину до пам'ятника славного гетьмана. Екскурсоводи історико-архітектурного комплексу провели екскурсію біля реконструйованої резиденції Б. Хмельницького. Петро Мосяк, отаман шкільного коша імені Петра Сагайдачного, промовив дуже голосно й відверто, перебуваючи там: «Я відчуваю себе сучасником козацької доби, душу наповнюють почуття відповідальності, я – захисник краю, я – борець, я – козак!».

Історичний Суботів зустрів гостей благою тишею, спокоєм, ніби даючи знати про те, що тут спочиває прах козаків – захисників України, а душі долучаються енерґетикою до тих, хто хоче продовжити святу справу боротьби за національні інтереси українського народу. В Іллінській церкві, де колись перебував прах великого Богдана, ми запалили свічки, промовили молитву. Особливі відчуття мали всі, хто стояв на місці садиби Хмельницького (тепер там музей), а з Богданової криниці напилися водиці й були повні сил та енерґії. Галина Дубик жартувала: «У мене тепер стане бойового духу й гарту закінчити 11-ий клас, здати тестові екзамени й передати свій досвід козацької берегині молодшим школяркам».

Холодний Яр – це не холодний яр, це відгук палкого духу наших попередників. Літопис Холодного Яру дає нам образ буття і чинів нації в час найвищого напруження її духовних і тілесних сил – всенаціональної, всенародної війни за визволення. П'ять рідних братів Чучупаків, у тому числі отаман Холодного Яру, і до трьохсот полеглих у боях козаків у с. Мельники протягом року – це свідчення звитяжної боротьби повсталої за незалежність у 20-их роках ХХ століття України.

Учень 8-А класу Ігор Кабат поспішав до тисячолітнього дуба Максима Залізняка на хуторі Буда (обхват його – біля дев'яти, висота крони – більше тридцяти метрів). І не даремно. Ігор – справжній козак, мріє бути відважним, як відомий козацький ватажок. Що крок – то історична пам'ятка, що крок – то леґенда і екскурс у минуле. Така вона... Чигиринщина...

Обмінювалися думками, враженнями під час козацького обіду, який організували черкаські козаки біля гайдамацького ставу. Юшка по-черкаськи, козацький куліш, чай з цілющого чигиринського зілля – все це підбадьорило учасників поїздки історичними місцями.

Подорож закінчилася у церкві Святої Трійці (1804) Мотронинського Свято-Троїцького жіночого монастиря. У 1769 р. гайдамаки отримали тут благословення на боротьбу з польською шляхтою (з цього почалася Коліївщина), що описано в поемі Т. Шевченка «Гайдамаки».

Час перебування на Черкаській землі минув швидко, але ніколи не зітреться з пам'яті щедра гостинність і взаємність подніпровських побратимів. Поверталися додому з думкою: «Немає, немає кордонів між реґіонами у любові до отчого краю, до Всевишнього, який благословив на святу справу, до збереження традицій, звичаїв поколінь, козацької думи і пісні». Щиро вдячні всім учасникам проекту: учням, батькам, педагогам і всім, хто серцем підтримав ініціативу щодо здійснення цієї поїздки.

Назар ПОНТЕЛЕЄВ,
учень 11-Б класу Бурштинської ЗОШ І–ІІІ ступенів № 3

У ПОШУКУ ПРАВДИ

ЕКСЛІБРИС ПРОФЕСОРА, або ІНТРИҐУЮЧА ІСТОРІЯ З БАГАТЬМА НЕВІДОМИМИ

У букіністичній крамниці трапилося кілька книжок, виданих у Ляйпциґу та Берліні протягом 1890–1924 рр. Зокрема, твори античного періоду в перекладі німецькою мовою. Та суть не в цьому – розгорнувши одну з них, я був вражений іншим: між сторінками зберігся аркуш паперу зі шкільного зошита, на якому чорнилом, акуратним почерком було виведено «Шкільна вправа Ч. 2...» датована 12 березня 1942 року. Були ще нотатки, зроблені олівцем, образок, але найбільший сюрприз чекав на форзаці обкладинки – чіткий відбиток простого «екслібрису» першого попереднього власника: «Юліян Чайківський. Професор гімназії». Нижче чорнилом виведений ще один підпис: «Чайківський Богдан».

(Продовження. Поч. у № 45)

За часів Директорії контроль за правопорядком і розвитком громадсько-політичної думки на території Української держави, крім політичного бюро, здійснювали також: Верховна слідча комісія, політичний відділ при Міністерстві внутрішніх справ і розвідувальний відділ української поліції. Насправді така отаманщина мала низку неґативних наслідків, призвела до того, що громадсько-політичне життя пішло на спад; за словами В. Кучабського «...ще більше розбурхало переворотницьку пропаґанду». Це був змушений визнати Є. Коновалець, котрий стосовно неправосильних дій політичного відділу, очолюваного сотником Ю. Чайківським, висловився так: «...це людина, яка звела наші надії». Олії до вогню долило те, що з'явилися підробні ордери з підписом Ю. Чайківського на проведення обшуків та арештів, від чого постраждали невинні люди.

Ще один сюжет з художньої літератури: *«...Невдовзі з'явився командир якоїсь частини й почав нарікати на козаків, які відмовлялись іти до бою. Старшина попросив аудієнції у начальства. Сотник Чайківський підвівся, вийшов до приймальні. Вислухавши звіт старшини, порадив: – Постріляти з кулемета непокірних, а коли не вистачить своїх сил, я дам сотню польової жандармерії...» (Роман Коваль, Багряні жнива Української революції).*

Гідра революції прагнула впитися кров'ю своїх. За наклепом звинуватили і розстріляли першого полковника армії Української держави Петра Болбочана (на той час успішного полководця командира Запорізького корпусу, найкращого підрозділу українського війська). За таким же, цілком можливо, теж підписаним рукою Чайківського, ордером, чинилася спроба репресувати старшин УСС М. Гавришка та Р. Сушка.

В «Літописі Червоної Калини» опубліковані спогади Івана Вислоцького «16 місяців у рядах київських січових стрільців». Він був офіцером розвідки австро-угорської армії, потрапив до російського полону при капітуляції ґарнізону Перемишля у 1915 р. З приходом революції він опинився в Києві, де пристав до лав січових стрільців. *«...Мене тоді дуже кортіло зголосити мою військову спеціяльність, себто вишколення у розвідці і я рішив придивитися, хто цею службою в штабі Осадного корпусу кермує. Побачив: сотн. Чайковського і сотн. Чижа. Тимчасово я рішив дальше держати в тайні мою військову спеціяльність.*

Ю. Чайківський очолював політичний відділ корпусу січових стрільців до 27 січня 1919 р., після чого наказом Є. Коновальця був призначений на посаду начальника штабу корпусу. Той же О. Назарук у своїх спогадах згадує, що контррозвідку в 1919 році очолив якийсь російський офіцер, спочатку заарештований, а потім прийнятий на службу. З цього часу стрімкий кар'єрний злет сотника Ю. Чайківського почав скочуватися вниз Через два тижні його перевели на посаду начальника штабу Південної групи корпусу УСС. Його згадують, як психічно хвору людину, існує версія, що саме з цієї причини він був помилуваний чекістами. В той же час, якщо взяти до уваги «заслугу» Ю. Чайківського у фабрикуванні справ проти найкращих представників тогочасної української еліти, могла мати місце віддяка більшовиків цій людині. Недарма Чайківського поза очі називали «січовим чекістом» Осадного корпусу УСС. Один із його соратників, сотник УСС Омелян Волох, примудрився перейти на бік більшовиків, прихопивши скарбницю Української Народної Республіки. Ганьбою для Української Галицької Армії став 1920 року сотник Семен Блюменштейн-Барановський, котрий перекинувся до більшовиків і вірно служив ҐПУ та НКВД як провокатор (не виключено, що під керівництвом П. Судоплатова). Обох згаданих зрадників радянська влада добряче винагородила – довший час вони працювали на керівних посадах поки, врешті, не був розстріляні «як націоналісти». Блюменштейн завжди носив при собі значок з портретом Є. Коновальця, незадовго до страти «листувався» з П. Судоплатовим, написавши листа власною кров'ю на онучах.

Можливо, не варто було б згадувати ці неґативні постаті, але й донині огорнена таємницею історія зі зникненням частини архіву січових стрільців, що був «втрачений» в одному з останніх боїв УСС десь між Житомиром та Вінницею. Якщо вірити словам Павла Судоплатова (вбивці Євгена Коновальця), в 20–30-их роках в Ленінграді існувало оунівське підпілля й «архів українських націоналістів» якимось чином опинився в бібліотеці ім. М. Салтикова-Щедріна в Ленінграді, звідки потрапив до рук чекістів. Більшовицькі спецслужби, вдало маніпулюючи компрометуючими матеріалами, вербували серед еміґрації аґентів, використовували їх у боротьбі з націоналістичним підпіллям.

Щось подібне могло статися і з Юліаном Чайківським. Можливо, як то кажуть, «заляг на дно» чи, справивши собі фіктивні документи, розсіявся по еміґрації, спокійно доживши свій вік десь у Канаді чи Арґентині. Беручи до уваги жорсткість Чайківського на посаді чільника політичної поліції, могли з ним розправитися й свої за зраду. Принаймні, в подальшій історії визвольних змагань українського народу про цього Юліана Чайківського не згадується жодним словом.

Михайло АНДРІЙОВИЧ,
член Національної спілки журналістів України, член історико-просвітницького товариства «Меморіал»

(Далі буде)

ВШАНУВАННЯ

ЛИЦАР ДЕРЖАВОТВОРЧОГО ЧИНУ

(Закінчення. Поч. на 1 стор.)

Його син Ярослав воював у лавах УПА, в рейді до Чехословаччини був поранений, згодом потрапив у криваві лапи енкаведистів, які страшенно його катували й відправили в сибірські ґулаґи, де його фізично знищили орієнтовно в 1950-му році. Була ще донька, яка дожила до старості. Приїздить до Львова із Великобританії внучка Д. Вітовського Христина, адже останки її славетного дідуся у 2002 році перепоховали з Берліна, де він був похоронений у серпні 1919 року після аварії літака, яким повертався на Україну як учасник Паризької мирної конференції, на Личаківському цвинтарі у Львові.

– Розуміймо просту істину, – звернувся В. Іськів до учасників віча, – що і дві, і тисячу років тому, і при Київській державі, і при козаччині, і в часи УНР, і національно-визвольних змагань 40-их років український народ добивався успіху тільки тоді, коли при владі була військово-політична еліта...

Ці слова, в першу чергу, були звернені до української молоді, до виструнчених перед пам'ятником Д. Вітовському юнаків у строгих одностроях Львівського військового ліцею імені Героїв Крут. Цей висновок особливо актуальний сьогодні, коли можновладці промосковської орієнтації нахабно відбирають в українського народу не тільки українську мову, але й нашу історію. Молодь, особливо майбутні військовики, повинна знати і пам'ятати нашу історію і головний висновок з цієї історії: тільки при військово-політичній еліті український народ може здобути правдиву і справедливу державу, державу майбутнього.

До честі львів'ян слід сказати, що вони виглядали на цьому святі як господарі. Й не тільки за кількістю прибулої делеґації (понад сотня), але й за змістом промов. Цікавими були виступи ліцеїста Львівського військового ліцею імені Героїв Крут Ростислава Чаплі, студента історичного факультету Львівського національного університету Тараса Мартинюка, представника Львівської організації філателістів Андрія Билюха й особливо – завершальний виступ голови Львівської обласної ОУН Олега Гринюка, котрий вручив грамоти сільському голові села Медуха Ігореві Вітовському і його соратнику Романові Німому за активну діяльність на ниві Українського державотворення. Оунівці Львівщини і Прикарпаття підтримали ідею встановлення в Івано-Франківську на будинку гімназії, яку закінчив Д. Вітовський, пам'ятної меморіальної таблиці на його честь. Пропозицію схвалив і ґарантував підтримати заступник голови Івано-Франківської облдержадміністрації Роман Іваницький.

– Постать Вітовського – взірець самовідданого служіння Україні, – наголосив Р. Іваницький, – це постать об'єднуюча, збираймось і діймо під прапором єднання всього українства.

Про уроки історії і нинішній час говорили депутат облради, переможець з-поміж кандидатів до Верховної Ради України по 84-му виборчому округу Володимир Купчак, багатолітній політв'язень совітських концтаборів Йосип Варнава, голова Галицької райради Петро Стрембіцький, сільський голова Медухи Ігор Вітовський та інші. Справжньою окрасою свята стали чорні запорожці Олесь Ворона і Роман Морошан, а також – козаки-гармаші Йосип Мигаль, Валерій Машталір, Мирон Чавага, котрі раз-по-раз гучно салютували зі своєї саморобної гармати з написом на лафеті «За волю України».

Микола СИМЧИЧ,
с. Медуха поблизу Галича

ТВОРЧІ ЮВІЛЕЇ

НА ВІДСТАНІ СХВИЛЬОВАНОГО СЕРЦЯ

Виповнилось сорок років літературної діяльності члена Національних спілок журналістів і письменників, «Просвіти», лауреата Всеукраїнських і Міжнародних премій, автора цікавих, оригінальних поетичних книг Василя Рябого. З цієї нагоди підготували до друку бібліографічний покажчик граней літературної діяльності. У часі творчого ювілею коломиянина відзначила комісія міськради Івано-Франківська Всеукраїнською премією незабутнього поета Прикарпаття Ярослава Дорошенка за публікації сонетів у журналах «Дивослово» (Київ), «Січеслав» (Дніпропетровськ), «Березіль» (Харків), «Донбас» (Донецьк), «Вежа» (Кіровоград), «Дзвін» (Львів), «Перевал» (Івано-Франківськ), «Літературний Тернопіль». Своїми літературними успіхами поет укотре підніс літературну славу Коломиї в масштабах України. Про життя і творчість – щира розмова з ювіляром.

І. З.: Пане Василю, коли почався Ваш шлях у літературу?

В. Р.: З сьомого класу Коломийської восьмирічної школи № 3. Тоді я потайки писав вірші. А першою публікацією на сторінках тодішньої місцевої газети «Червоний прапор» був не вірш, а замітка зі шкільного життя, коли я навчався у середній школі № 2, приходив на засідання літоб'єднання «Коломийка» при редакції газети, надрукований в лютому 1971 року і вірш «Днів моїх світанок», але він наполовину мій. Повноцінним віршем став «Цимбаліст», який опублікували 3 червня 1992 року місцева, а 29 жовтня цього ж року обласна газета «Прикарпатська правда». Це вже було визнання, я повірив у свої творчі сили. Записався у міські бібліотеки, взявся читати збірки поезій майстрів красного слова.

До речі, свою добірку віршів я свого часу довірив Ярославові Дорошенку і саме він вибрав одного вірша для літературної сторінки «Трембіта».

І. З.: Як Ви стали письменником?

В. Р.: У школі я товаришував із на рік молодшим від мене поетом Василем Герасим'юком. Читали один одному вірші, ділилися думками про прочитані книжки, публікації. Після школи вступив на музичне відділення Снятинського культосвітнього училища, звідки мене поманила служба в армії. А після війська пішов працювати слюсарем-складальником грейферних навантажувачів заводу «Коломиясільмаш». Вступив до Львівського університету імені Івана Франка, де здобув фах журналіста. Працював у редакціях декількох газет, видавництві, прес-центрі райпрофради АПК, був заступником головного редактора «Буковинського журналу»... Тепер перебуваю на обліку в центрі зайнятості.

А став письменником, маючи належний творчий доробок, який підтримали знані поети Роман Кудлик, Петро Осадчук, Михайло Василенко та інші. Моя збірка віршів вийшла 1990 року в столичному видавництві «Молодь», за яку мене прийняли 1992 року до Спілки письменників України. Рекомендували мене в цю організацію відомі поети Володимир Лучук, Василь Герасим'юк, Ігор Римарук, Микола Воробйов.

І. З.: Уже побачили світ дев'ятнадцять Ваших книжок. Одна з них – «Жалоколаж» 2008 року була номінована на здобуття Шевченків-ської премії. Де ви знайшли час на таку плідну творчість?

В. Р.: Я просто наполегливо працював. А добрі люди допомагали мені у виданні книжок. Найбільше посприяв Федір Хільчук. Сприяли також Павло Іванчук, Роман Лазорко, Ярослав Томенко, Ігор Грицяк, Любомир і Ростислав Сав'юки та інші, за що їм вдячний. Так само дякую ініціативним працівникам бібліотеки № 3 для дітей – упорядниці Вірі Тороватовій та коректору Ганні Мікловді за сумлінну працю над моїм першим рекомендаційним бібліографічним покажчиком.

Принагідно зауважу, що справа не в кількості написаних творів, а в якості. Мене знають більше як поета, менше як прозаїка. Прозові твори «Гойдається сміх на павутинні», «Гримаса авгура», «Хараман», «Сомнамбула» опубліковані у львівському журналі «Дзвін».

І. З.: Про що мрієте сьогодні?

В. Р.: Мрію, щоб зростала літературна слава Коломиї. У нас є театр поезії, де школярі декламують вірші, але в нас нема в Будинку дитячої та юнацької творчості літературного гуртка, в якому могли б вчитися писати талановиті діти. А ще мрію, щоб у Коломиї був свій літературно-мистецький, краєзнавчо-освітній журнал. Я роками говорю про це, але віз і далі там. Є надія, що тепер за цю справу візьметься відомий громадсько-політичний діяч, голова оргкомітету захисту української мови Олександр Доній, за кандидатуру якого до Верховної Ради проголосували мешканці міста і району. Він в одній з полум'яних промов сказав про необхідність видання журналу в Коломиї. Дав би Бог!

І. З.: Ваші творчі плани...

В. Р.: Стою два роки в черзі на видання книги ста вінків сонетів «Сологолос». Чекаю на виділення обласною владою коштів згідно з програмою книговидання на основі рішення експертної комісії. Пишу вірші, прозу. Продовжую цикл публіцистичних мініатюр з натури. Довершую есеї про письменників, частину яких публікує «Дзвін». Отже, роботи вистачає, нема коли бити байдики.

І. З.: Подаруєте нашим читачам свого ліричного вірша?

В. Р.:

На відстані схвильованого серця
не загубити б відчайдушний крок,
якщо терпець терпців не перетерся
і не нароблено тьми помилок.

На відстані набіглої сльози
ще не окреслилось чиєсь довір'я
олюднення птахів, тварин і звірів,
тому і хрест свій не клади – неси.

Поки ще не додалось засторог.
Поки струмок джерельний не усох.
Поки себе не треба ще боятись.

У спадок радощі знайшли когось.
І серця не торкнувся ще мороз.
І не забувся рідний запах м'яти.

І. З.: Дякую, бажаю Вам здоров'я, успіхів і нових творчих здобутків!

Спілкувався ***Ігор ЗВАРИЧ***

ДО ПЕРВНІВ

«СЛОВО...» ПРО НАШУ ІСТОРІЮ

Проблематику давньоруської героїчної поеми та її доби обговорювали в Галичі на II Міжнародній науковій конференції «Слово о полку Ігоревім» та його доба (на посвяту Ярославу Осмомислу)». Її організаторами виступили Міністерство культури України та Національний заповідник «Давній Галич».

Відкрив конференцію генеральний директор – науковий керівник Національного заповідника «Давній Галич» Олександр Береговський. Він акцентував увагу на тому, що «...постать князя Ярослава Осмомисла потребує більшої уваги в історіографії – як в українській, так і світовій. Особа Осмомисла, його діяльність повинна бути більш дослідженою та «рекламованою».

Заступник голови Івано-Франківської облдержадміністрації Роман Іваницький наголосив на тому, що обласна влада і Заповідник мають спільне завдання – популяризувати туристичні можливості краю. Щодо проблематики конференції, то очільник гуманітарного департаменту облдержадміністрації зауважив: «Поема «Слово о полку Ігоревім» завжди буде цікавою всім поколінням, як сучасникам, так і їхнім наступникам». Він повідомив науковцям про можливе отримання копій документів, які стосуються Скиту Манявського з архіву в м. Бухарест (Румунія).

Представник Міністерства культури України Лідія Максим'як та голова Галицької райдержадміністрації Григорій Івасишин наголошували, що конференція є великим полем діяльності для науковців.

На пленарному засіданні виступили: Людмила Ромащенко, д-р філологічних наук, професор кафедри української літератури та компаративістики Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького (доповідь «Автор «Слова о полку Ігоревім» за версією Богдана Лепкого»); Степан Пушик, кандидат філологічних наук, професор кафедри української літератури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (доповідь «Князь Володимир Ярославович Галицький як автор «Моління Даниїла Заточеника» та «Слова о полку Ігоревім» та деякі нові розшифрування темних місць цих творів»); Сергій Тупик – директор Державного історико-культурного заповідника у місті Путивль (доповідь «У Путивлі граді...»); Ігор Коваль, кандидат історичних наук, доцент кафедри релігієзнавства і теології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (доповідь «Привісні давньоруські печатки галицьких князів і єпископів як важливе джерело вивчення історії та сакральної культури епохи «Слова о полку Ігоревім») та Григорій Пєвцов – член Спілки письменників Москви (доповідь «Об особенностях поэтического перевода К. Бальмонта «Слова о полку Игореве»). Саме вони задали тон наступним обговоренням та дискусіям.

На огляд присутніх представили модель пам'ятника князю Ярославу Осмомислу, який планують встановити поруч фундаментів Успенського собору у с. Крилос. Над проектом працює авторський колектив у складі Володимира Цісарика, викладача Львівської національної Академії мистецтв та архітекторів Василя Петрика і Олександра Береговського. Зараз Заповідник «Давній Галич» готує необхідну проектну документацію щодо пам'ятника, яка буде надана на розгляд Крилоської сільської ради.

Загалом, на конференції прозвучало багато цікавих повідомлень, для яких був характерний елемент наукової новизни.

Генеральна дирекція Національного заповідника ґрунтовно підготувала конференцію: видала 259-сторінковий збірник матеріалів, книгу Степана Пушика «Нове про «Слово о пльку Ігоревь...». Слово про похід Ігорів, Ігоря, сина Святослава, внука Олегового. Переклад, реконструкція тексту, розшифрування темних місць» та інформаційний вісник заповідника «Спадщина» (№ 3, листопад). За результатами роботи конференції ухвалили резолюцію.

А. Ч.

НАШІ ЗІРОЧКИ

А ОЧІ, МОВ ЗОРІ, У ДІВЧИНИ ТОЇ

Аліночка Довган, скільки її пам'ятаю, змалку з книжкою, понад усе любить вчитися. Тож і успіхи є, адже бере участь у всіх предметних олімпіадах, а нещодавно зайняла друге місце в Міжнародному природничому інтерактивному конкурсі «Колосок осінній». Та не тільки за це гордяться Аліною в спеціалізованій ЗОШ № 5, а ще – за успіхи в співі. Адже їхня відмінниця ще й щорічний призер мистецького конкурсу «Таланти землі Галицької». Завуч з виховної роботи Галина Колубаєва, яка навчає дівчинку музики, захоплена своєю ученицею. Має Аліна й успіхи в навчанні музики в ДМШ № 2, а ще – займається хореографією і танцює в клубі бально-спортивного танцю «Глорія» (керівник – Віталій Савчук). На всіх змаганнях в Івано-Франківську, Львові, Луцьку, Рівному, Тернополі, Кам'янці-Подільському Аліна ставала призеркою.

Хоча дівчинка пішла у восьмий клас, та вже чітко знає, що життя хоче пов'язати з мистецтвом, мріє представляти Україну на світовій арені. Тому й удосконалює знання з англійської та німецької мов, відвідує клуб при відділі літератури іноземними мовами обласної універсальної наукової бібліотеки ім. І. Франка і наполегливо й натхненно ограновує свої таланти.

Струнка, вродлива, з ясними очима зачаровує всіх у танці, примушує серця хвилюватись від чарівного співу і захоплює своєю мудрістю, вихованістю, скромністю і цілеспрямованістю.

Щасти тобі, Аліночко, хай відкриваються ясні горизонти й завжди будуть поруч добрі люди, а підтримка і розуміння родини у тебе вже є.

Любов ЗОРІНА

ЗНАЙ НАШИХ!

ПІДТВЕРДИЛА ЗВАННЯ

У столиці Туреччини Анкарі пройшов чемпіонат Європи серед дорослих з кікбоксингу ВАКО, в якому взяли участь 800 спортсменів із 35 країн. У складі збірної України виступала і заслужений майстер спорту – іванофранківчанка Катерина Соловей, а тренером збірної був заслужений тренер України Олег Соловей.

Катерина змагалася у ваговій категорії 55 кг і провела три поєдинки: перший – зі словачкою Вилдиславою Смелковою, другий – з ірландкою Орлаєю Обріян, а у фіналі зустрілася з полячкою Доротою Ґодзіною. Всіх своїх суперниць вона перемогла за одноголосним рішенням суддів (3:0).

Отож нині Катерина Соловей володіє всіма можливими титулами у кікбоксингу: дворазова чемпіонка світу, дворазова чемпіонка Європи триразова переможниця Кубка світу. До слова, Катерина Соловей тренується під керівництвом Олега Солов'я і представляє ДЮСШ № 1 ФСТ «Україна».

Катерина Соловей із тренером і чоловіком Олегом

Б. Б.

ФАКТ

ДЛЯ ҐАРАНТА НІЧОГО НЕ ШКОДА

Ми вже не раз писали, як дорого обходиться українському народові Президент. На нього щодня йдуть мільйони гривень, які збирають у формі податків із простих громадян. І ось – нове свідчення.

До нового року в президентській резиденції «Синьогора» в селі Гута Богородчанського району проведуть реконструкцію павільйону з альтанкою за 24 млн. гривень. Згідно з «Вісником державних закупівель» реконструкцією займеться компанія ТОВ «УНР ПІБ», яку обрали підрядником за процедурою закупівлі в одного учасника. Роботи будуть проходити до грудня і фінансуватися за рахунок Держбюджету. Нагадаємо, що компанію «УНР ПІБ» обрали генпідрядником розбудови президентської резиденції торік. Відтоді вона отримала підрядів на суму 157 млн. грн. Ще 54 млн. грн. отримало підприємство «Ґарант», яке провело реконструкцію інженерних мереж. Отож за рік у розбудову «Синьогори» вклали 235 млн. грн.! Для Ґаранта народних грошей не шкода.

Зазначимо, що президентську резиденцію «Синьогора» звели ще за Президента України Леоніда Кучми в 2001 році на базі відомчого санаторію. Загальна площа приміщень становить п'ять тисяч квадратних метрів.

НОВІ ВИДАННЯ

ВІН ЩЕ ЗДИВУЄ

Уродженець і мешканець Великого Ключева Іван Стефурак відомий на Коломийщині як автор десятка поетичних збірок, просвітянин. Перші кроки в літературу він зробив членом літоб'єднання «Коломийка», яке діяло колись при редакції місцевої газети «Червоний прапор», згодом – при «Вільному голосі», колишній керуючий відділення банку, вийшов на пенсію декілька років тому, але й далі захоплюється поезією, видав чергову збірку віршів «Листя і лиця».

Нова книжка ділиться на розділи: «Вежі сторожеві» (вірші), «Крапчасті яблука» (етюди), «Короткі фрази» (афоризми), «Про час і про себе» (спогад). Вони доповнюють один одного, викликають роздуми про життя в поетичному та прозовому вимірах.

Іван Стефурак творить лірико-філософські мініатюри. Колоритними є етюди з натури «Ластівки», «Семениха», «Сумка поштаря», «Рекс», «Танцюрист» та інші. Привертає увагу лаконічністю розділ висловів, які великоключівець зібрав за своє життя. Наприклад: «Перемога часто є поразкою», «Легко стригти лисого», «Де усвідомлення, там і розум», «Буря і град не питають порад» та інші.

– Івана Стефурака знаю давно, – говорить відомий письменник Василь Рябий. – Був редактором декількох його книжок, коли працював на початку дев'яностих років у коломийському видавництві «Світ». Гадаю, він ще приємно здивує шанувальників красного слова новими книжками.

Михайло СЛОБОДЯН,
викладач філософських дисциплін, просвітянин

Зі сторінок газет до громадян Отинії прийшла сумна звістка, що відійшов у засвіти письменник **ГЕННАДІЙ БУРНАШОВ.**

Відійшовши за межу, лишив для нащадків скарб неоціненний – історичні книжки й велику любов до України.

Добродій Бурнашов любив життя, любив родину, любив Бога і Україну, карпатські зими, літні роси і нив осінні покоси. Недолюбив – пішов за межу. Буде пташечка співати, сонечко світити, та ніхто із них не скаже, як хотілось жити...

Жінки Отинії, союзянки сумують разом з рідними, друзями.

Вічна пам'ять патріотові України.

Стефанія ДАНИЛЕЦЬ